

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1779 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1779
Назва ОП	Географія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гришко Світлана Вікторівна, Захаров Олексій Олексійович, Заставецька Леся Богданівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.09.2022 р. – 30.09.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/bachelor-degree/
Програма візиту експертної групи	https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/09/programa-vizytu-ekspertiv-nazyavo-opp-geografiya-2022.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Ознайомлення з ОП «Географія» спеціальності 014 «Середня освіта» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та освітньою діяльністю за цією програмою загалом справляє позитивне враження і дозволяє зробити наступні висновки. ОП відзначається стрункою структурою логічністю компонентів, має виражений практично-орієнтований характер. ОП містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для забезпечення програмних результатів навчання й повноцінної підготовки бакалаврів спеціальності 014 «Середня освіта (Географія)». Роботодавці та здобувачі систематично долучаються до процедури перегляду та удосконалення ОП. Реалізацію освітньої програми забезпечують науково-педагогічні працівники, які мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію й успішно поєднують навчально-викладацьку і науково-дослідницьку роботу. В ЗВО відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою. Загалом, ОП «Географія» дозволяє підготувати фахівця, який відповідає сучасним запитам суспільства у фахівцях-викладачах для ЗЗСО. За результатами акредитаційної експертизи експертна група констатує, що освітня програма в цілому відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, виявлені недоліки не є суттєвими та пропонує акредитувати ОП «Географія» першого (бакалаврського) рівня у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Зміст ОП «Географія» чітко корелює з місією та стратегією ЗВО, визначених у відповідних засадничих документах Університету. Вона відзначається стрункою структурою, логічністю компонентів, має виражений практично-орієнтований характер. ОП відображає сучасні тенденції ринку праці, розвитку шкільної географічної освіти. Освітнє середовище Університету відзначається безпечністю для всіх учасників освітнього процесу, а також враховує потреби осіб з обмеженими можливостями. ЗВО надає широкі можливості для розвитку soft skills здобувачів – вони мають безоплатний доступ до багатьох ресурсів ЗВО (спортивні секції і майданчики, танцювальні студії, участь у волонтерській діяльності та органах студентського самоврядування тощо). Позитивною практикою щодо розвитку soft skills здобувачів ЕГ відзначає залучення студентів, які навчаються за ОП до створення проекту кабінету географії в Коцюбинській ЗЗСО та його наповнення. В Університеті наявні наукові школи з географічної та педагогічної освіти, які впродовж багатьох років створювали і розвивали потужне наукове та методичне підґрунтя для розвитку спеціальності та підготовки фахівців даного напрямку. НПП, які викладають на освітній програмі, мають відповідну кваліфікацію, постійно дбають про свій професійний розвиток, про що свідчать численні стажування, участь у програмах підвищення кваліфікації та у різних наукових та методичних семінарах, конференціях всеукраїнського та міжнародного рівня. Під час викладання ОК НПП широко використовують новітні технології та методи навчання (особливо цифрові). Університет активно сприяє розвитку професійної майстерності НПП через преміювання, нагородження. Позитивною практикою ЕГ відзначає організацію та проведення у ЗВО конкурсу «Кращий викладач року». В ЗВО розроблена і впроваджена власна інформаційна система Triton, яка містить інформацію та матеріали про організацію освітнього процесу та дозволяє здобувачам здійснювати вибір ОК на ОП. В ЗВО створена багаторівнева система забезпечення якості освіти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони ОП «Географія» не є принциповими і легко можуть бути виправлені при її перегляді, серед них: слабка обізнаність здобувачів щодо програм академічної мобільності, процедури вирішення конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу; низький рівень використання лабораторій під час проведення занять; відсутність практики анкетування роботодавців; епізодичне залучення фахівців-практиків до аудиторних занять на ОП «Географія»; наявність блокової системи вибіркового компонентів у ОП; відсутність курсової роботи з психолого-педагогічного циклу; недостатня реакція на виявлені недоліки внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Узагальнивши слабкі сторони програми ЕГ рекомендує наступне: 1) запровадити практику анкетування та опитування здобувачів і роботодавців в письмовій або електронній формі під час перегляду або ж створити онлайн форму для зворотного зв'язку, наприклад, на сторінці факультету; 2) удосконалити анкету опитування здобувачів щодо якості викладання на ОП, додавши питання з відкритою відповіддю, що дозволить респондентам не тільки виставити відповідну оцінку, але й висловити своє бачення з окремих питань (задоволеності ними формуванням компетентностей під час практик, методами навчання, використанням матеріально-технічної бази ЗВО під час навчання тощо); 3) результати опитувань здобувачів та роботодавців, а також їх рекомендації систематизувати щорічно у вигляді таблиці, що дасть наглядне уявлення про зміни в ОП відповідно до пропозицій зацікавлених сторін; 4) розглянути можливість впровадження б однієї курсової роботи з тематики психолого-педагогічного спрямування, що посилює б фахову підготовку здобувачів; 5) розробити заходи щодо посилення інформування здобувачів щодо участі у програмах академічної мобільності (як міжнародної, так і внутрішньої), а також щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій різного рівня (студент-студент, студент-викладач тощо); 6) продовжити практику переходу від моделі вибору здобувачами освіти дисциплін за блоками; 7) розглянути можливість щодо більш системного залучення фахівців-практиків до проведення аудиторних занять на ОП; 8) посилити рівень реагування на виявлені внутрішньою системою забезпечення якості недоліки на ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП «Географія», яка акредитується, чітко корелюють зі стратегією ЗВО. Про це ЕГ мали змогу переконатись під час зустрічі з керівництвом КНУ ім. Т. Шевченка (далі – ЗВО, Університет). У даній фокус-групі ректор Бугров В. звернув увагу на те, що підготовка висококваліфікованих фахівців освітньої галузі є одним із важливих пріоритетів стратегії ЗВО. Підготовка вчителів географії за ОП «Географія» має хорошу базу, оскільки дає можливість поєднати знання з класичної географії та педагогіки і психології, а з цих напрямів в КНУ наявні цінні кадри та існують цілі наукові школи. Ректор зауважив, що випускники географічного факультету, в тому числі і ОП «Географія», затребувані на сучасному ринку праці у сфері географічної освіти, науки і навіть професій військового напрямку, оскільки мають дуже хорошу практичну підготовку з картографії, ГІС. Посилений фокус програми в напрямку географії, природознавства, краєзнавства та туризму відображає головні тенденції у сучасному розвитку шкільної географічної освіти, узгоджується з програмою НУШ у напрямку реалізації компетентнісного підходу до навчання та відображає головні аспекти «Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року». Мета і цілі ОП «Географія», що полягають у підготовці висококваліфікованих фахівців, які оволодіють ґрунтовними знаннями, вміннями та навичками за спеціальністю «Середня освіта (Географія)» та компетентностями, достатніми для ефективного виконання завдань базового рівня професійної діяльності у повній мірі співпадають із головними засадами Концепції освітньої діяльності ЗВО у п.2.1 (Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), де зазначено, що основною метою освітньої діяльності Університету є «підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для наукових та освітніх установ, органів державної влади та управління, підприємств усіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти (доктор наук, доктор філософії, магістр, бакалавр, молодший бакалавр) у всіх сферах освіти (відповідно до міжнародних і вітчизняних класифікацій освіти), утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей». ЕГ пересвідчилася у відповідності мети та цілей ОП «Географія» до стратегії ЗВО, проаналізувавши Стратегічний план розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>). ЕГ відзначає повну відповідність цілей ОП у 5 з 9 головних напрямків розвитку ЗВО. Зокрема, цілям ОП повністю відповідають всі пункти розділу I «Освітній процес», окрім п.1.6; пункти 12, 15,16,19,20 розділу II «Дослідження та інновації», пункт 30 розділу III «Міжнародне співробітництво»; пункти 38-39 розділу «Інформатизація»; опосередковано відображають цілі ОП, розділ V «Формування суспільних цінностей» (п.40) та розділ VI «Розвиток людського капіталу» (п.50-54).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Спілкування ЕГ у фокус-групах зі здобувачами, роботодавцями дало можливість констатувати, що формування цілей та ПРН ОП «Географія» загалом відбувається із врахуванням пропозицій та потреб стейкхолдерів. Спілкування у фокус-групі зі здобувачами підтвердило, що вони залучаються до процесу обговорення при перегляді ОП проектною групою та гарантом, проте вказати конкретно, які пропозиції щодо удосконалення ОП або зміни ОК вони не змогли. Проте здобувачі підтвердили, що вони активно висловлюють свої пропозиції щодо змісту та результатів практик під час захисту. Про те, що цілі та ПРН ОП відповідають потребам сучасного ринку праці, ЕГ переконалась під час зустрічі у фокус-групі з роботодавцями галузі, які підтвердили, що приймають на практику здобувачів ОП і в подальшому мають сильне зацікавлення в випускниках даної ОП. Роботодавці зазначили, що їх залучають до обговорення ОП під час зустрічей з проектною групою та гарантом, де вони можуть у усній формі під час спілкування висловити свої побажання подальшого розвитку ОП. Даний факт знайшов підтвердження у публікаціях про зустрічі та обговорення ОП в новинах на сайті географічного факультету ЗВО, на офіційній сторінці випускової кафедри у Facebook. Представник роботодавців включений у проектну групу ОП – Стеценко О. (директор Бесідського ЗЗСО Ставищенської селищної ради) і брав активну участь у безпосередньому розробленні і подальшому удосконаленні програми. Загальну апробацію ОП «Географія» пройшла на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, про що зазначив представник установи під час зустрічі. Роботодавці внесли свої пропозиції щодо цілей програми, результатів навчання, досягнення визначеного результату через відповідне змістове наповнення. Запропоновано: впровадження інтегрованого курсу «Природничі науки», відповідно до потреб НУШ, розширення змістового наповнення ОК «Медична географія з основами соціальної-екології» (Стеценко О.). Стейкхолдери надали рекомендації щодо покращення змістового наповнення практик та особливостей навчання школярів з особливими освітніми потребами (Стеценко О.). Стейкхолдер Назаренко Т. (завідувач відділу навчання географії та економіки, Інститут педагогіки НАПН України) зазначила про консультування гаранта та проектної групи щодо компетентнісного підходу у шкільній географії та формування результатів навчання ОП, спрямованих на формування відповідних умінь та навичок, а також soft skills у здобувачів. ЕГ відзначає широке залучення стейкхолдерів-роботодавців до всіх етапів функціонування ОП – створення,

обговорення, внесення пропозицій, удосконалення тощо. Однак, всі опитування зацікавлених сторін щодо ОП – здобувачів та роботодавців, відбуваються в усній формі. Для подальшої систематизації відомостей щодо удосконалення ОП, ефективного її обговорення, ЕГ рекомендує запровадити процедуру анкетування здобувачів та роботодавців щодо змісту та структури ОП у письмовому або електронному вигляді.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП «Географія» направлені на формування фахівця з цілим набором кваліфікацій та компетентностей, які роблять його конкурентоспроможним на сучасному ринку праці. Професійна орієнтація ОП дає можливість підготувати фахівця у галузі викладання географії, природознавства в ЗЗСО, організатора туристично-краєзнавчої та позакласної діяльності школярів. Особливий акцент в ОП приділено формуванню у здобувачів вміння застосовувати інноваційні та цифрові технології та методи навчання географічних предметів, природознавства, технологіями віддаленого спостереження та ГІС. Це посилює можливість у випускників щодо місць прикладання праці, а також загалом посилює їх конкурентоспроможність на сучасному ринку праці. Структура та ПРН ОП «Географія» відображають сучасні тенденції реформування галузі освіти в Україні, враховують концепції НУШ, компетентнісний підхід до навчання (ПРН 23, ПРН 25), сучасні підходи до інтегрованого навчання в ЗЗСО (ПРН 23, ПРН 26), концепцію національно-патріотичного виховання (ПРН 24). Цілі та ПРН ОП «Географія» враховують у повній мірі тенденції розвитку спеціальності та галузевий контекст. Цілі ОП корелюють із «Стратегією розвитку Київ. обл. на період на 2021-2027 роки (<https://goo.su/9QF4>) та Планом заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки (<https://goo.su/afOx>), де вказано, що підготовка фахівців у галузі освіти є одним із пріоритетних напрямків Стратегії на вказаний період. Регіональний та краєзнавчий аспект ОП розкривається під час проведення польових практик, а також окремих ОК, наприклад: ОК «Позакласна і позашкільна робота з географії», «Шкільне географічне краєзнавство», «Туристичне екскурсознавство з основами організації подорожей» та ін. Спілкування у фокус-групі із гарантом та проектною групою ОП дозволяє констатувати врахування досвіду аналогічних вітчизняних програм, зокрема: Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, ТНПУ ім. В. Гнатюка, Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича. Гарант ОП зазначив про схожість логіки структури ОП в цих ЗВО, а також про часткове співпадіння ПРН. ЕГ, проаналізувавши іноземні ОП, які заявлені гарантом та проектною групою як такі, що використовувались при перегляді і удосконаленні ОП «Географія» (бакалаврська програма підготовки вчителів географії та економіки в Університеті м. Грац, програма із суспільної та економічної географії Віденського університету), констатує формування окремих ПРН ОП «Географія» відповідно до названих іноземних ОП, зокрема: 1) які направлені на розвиток практичних вмінь здобувачів (ПРН 30), 2) здатність до навчання впродовж життя (частково ПРН 8), 3) демонструвати ґрунтовне розуміння та володіння географічними теоріями та концепціями (ПРН 5, ПРН 13, ПРН 18), 4) демонструвати володіння навичками аналізу даних, географічної інформації (ПРН 1, ПРН 31), 5) вміння вирішувати складні та проблемні ситуації (ПРН 32).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Тому розробники ОП враховували вимоги Національної рамки кваліфікацій (НРК). ПРН ОП «Географія», що акредитується, редакції 2022 р., відповідають 6 рівню НРК та першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання – забезпечуються ПРН 1, ПРН 3, ПРН 5, ПРН 8, ПРН 13, ПРН 18; поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання – ПРН 2, ПРН 4, ПРН 9, ПРН 17, ПРН 24, ПРН 30-33; донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації – ПРН 4, ПРН 8-9, ПРН 14, ПРН 16-18; збір, інтерпретація та застосування даних – ПРН-30; спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово – ПРН 28; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах – ПРН 32; управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами – ПРН 30; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти – ПРН 6-7, ПРН 11-12, ПРН 24; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії – ПРН 8. Отже, на думку ЕГ, результати навчання за ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» першого рівня вищої освіти відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для результатів навчання відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони: 1) ОП «Географія» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. 2) Новітні тенденції розвитку спеціальності реалізуються завдяки широкому впровадженню цифрових технологій та методів навчання та викладання на ОП. 3) Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП був проаналізований і врахований досвід провідних вітчизняних університетів та іноземної програми підготовки бакалаврів – вчителів географії та економіки Університету м. Грац.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони: 1) Опитування стейкхолдерів та роботодавців відбувається здебільшого усно під час зустрічей, лише окремі рекомендації надійшли у вигляді відгуків. 2) Опитування здобувачів щодо якості та структури ОП відбувається лише під час зустрічей з гарантом та проєктною групою в рамках загального обговорення ОП. Рекомендації щодо удосконалення: 1) ЕГ рекомендує запровадити практику опитування стейкхолдерів та роботодавців щодо удосконалення ОПП у формі анкетування в письмовому або електронному вигляді, що дасть можливість гаранту та проєктній групі систематизувати інформацію та вивести конкретні напрями діяльності щодо удосконалення ОП. 2) Доцільним буде запровадити практику використання узагальнюючої таблиці з пропозиціями від стейкхолдерів та здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ констатує має повну відповідність ОП за підкритеріями: 1.1, 1.2 та 1.4. Незначні недоліки простежуються за підкритерієм 1.3, а саме потребує удосконалення процедура опитування та інтерактиву гаранта ОП зі стейкхолдерами та роботодавцями. Однак, на думку ЕГ, ці недоліки є несуттєвими і можуть бути виправлені в швидкому часі. Тому ЕГ вважає, що критерій 1 цілком відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) становить 240 кредитів, що відповідає вимогам закону України «Про вищу освіту» у частині навчального навантаження для освітньо-професійної програми бакалаврського рівня вищої освіти. ОП містить обов'язкових компонент 180 кредитів ЄКТС, що становить 75%, з них: ОК загальної підготовки – 13,8%, професійної підготовки – 46,2 %, практичної підготовки – 15 %. Вибіркові компоненти (33 ОК), згруповані за двома блоками та двома списками вибору з переліку, загальним обсягом 64 кредитів ЄКТС, що становить 25 %. Під час спілкування у фокус-групах зі здобувачами, гарантом та проєктною групою було встановлено, що для здобувачів для присвоєння однієї з двох запропонованих кваліфікацій необхідно обрати відповідний блок дисциплін (при цьому здобувач повинен прослухати всі дисципліни з обраного блоку). Обрати ОК з іншого кваліфікаційного блоку здобувач не має можливості, що на думку ЕГ може бути суттєвою перешкодою для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ, проаналізувавши зміст ОП «Географія», відзначає, що вона має логічну структуру і послідовність вивчення ОК. ОП складається з 240 кредитів ЄКТС, при цьому розподіл навантаження між семестрами є рівномірним і становить в середньому 30 кредитів ЄКТС. На 1 курсі – викладаються базові для спеціальності 014 Середня освіта компоненти: ОК 21 «Позакласна і позашкільна робота з географії»; на 2 курсі ОК 14 «Організація роботи вчителя географії», на 3-4 курсі: ОК 4 «Педагогіка середньої школи», ОК 5 «Загальна та вікова психологія», ОК 13 «Основи дидактики та діагностики географічних знань в ЗЗСО». У вибіркових блоках (здобувачі обирають для себе один із них, всі

компоненти блоку є обов'язковими для вивчення) : представлено по 10 ОК з 15, які належать до спеціальності 014 Середня освіта (викладаються у 3-8 семестрах). Практична педагогічна підготовка здійснюється у 4 семестрі (ОК 34 «Навчальна педагогічна практика з організації роботи вчителя географії та природознавства»), та у 6 семестрі (ОК 35 «Навчальна педагогічна практика з організації роботи вчителя географії та природознавства», ОК 37 «Педагогічна практика»). Завершується освітній процес проведенням Комплексного кваліфікаційного іспиту (ОК39) та написанням кваліфікаційної роботи бакалавра (ОК 17). Курсові роботи присутні у складі окремих ОК: «Шкільний туризм», «Екскурсійні методи в навчанні географії». ЕГ, проаналізувавши тематику курсових робіт, наданих на додатковий запит документів, рекомендує хоча б одну курсову роботу передбачити з тематики психолого-педагогічного спрямування, що посилює б фахову підготовку здобувачів. Структурно-логічна схема представлена у вигляді моделі в ОП, відображає взаємозв'язки між ОК. ЕГ встановила, що ОК складають логічну взаємопов'язану систему, загалом вони у сукупності приводять до досягнення цілей, ПРН та компетентностей, визначених ОП. ЕГ звертає увагу на технічну неточність у назві ОК 34-35 у навчальному плані та у ОП у редакції за 2022 рік. В НП обидва компоненти названі «Навчальна педагогічна практика з організації роботи вчителя географії та природознавства», у той час як у ОП – ОК 35 має назву «Педагогічна практика». Також у НП та ОП вказана різна кількість кредитів, які передбачаються на ці практики. НП за 2021 р. та за 2022 р., прикріплені до ОС, на жаль, не містять дати і року підписання цих документів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП загалом відповідає предметній області спеціальності 014. Середня освіта та зокрема предметній спеціальності 014.07. Середня освіта (Географія) шляхом формування та розвитку професійних компетентностей для здійснення діяльності вчителя географії (природознавства). Для формування навичок здійснення педагогічного процесу в цілому та з географії зокрема, реалізації методики та дидактики навчання учнів ЗЗСО, вивчення психологічних аспектів роботи з школярами, спрямовано у повній мірі зміст 10 обов'язкових ОК ОП 2022р. (ОК4, ОК5, ОК 13, ОК 14, ОК 20-21, ОК 24, ОК 34-35, ОК 37). Крім цього, у ОП наявні два блоки професійно-педагогічного спрямування (при виборі одного з них, обов'язковим для здобувача є вивчення всіх компонентів обраного блоку), у яких запропоновано по 15 ОК (54 кредити ЄКТС). Це створює додаткові можливості формування професійних компетентностей здобувачів. Водночас серед обов'язкових компонентів наявні 25 ОК природничого та суспільного спрямування, що забезпечують вивчення географічної оболонки Землі, її просторову природну та соціально-економічну різноманітність, проблеми раціонального використання ресурсів та охорони природи; додатково формують soft skills здобувачів. Тематика випускних робіт, надана на запит ЕГ, показує її відповідність спеціальності ОП. ЕГ рекомендує запровадити практику опитування здобувачів щодо орієнтованості ОК на фах.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В ЗВО наявні нормативні передумови формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів - «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (п.5.2.3) (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf) та «Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін» ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF)), відповідно до яких здобувачі обирають дисципліни відповідно до навчальних планів (освітньо-професійних програм), за якими вони навчаються, а також із дисциплін загальноуніверситетського каталогу того ж освітнього рівня або іншого освітнього рівня (за погодженням із керівництвом), навчання за якими здійснюється в КНУТШ, або можуть обирати дисципліни в іншому ЗВО відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk&lang=uk. Частка дисциплін за вибором у ОП «Географія» спеціальності 014.07 «Середня освіта (Географія)» становить 25,0% (64 кредити ЄКТС від загального обсягу). ЕГ під час спілкування у фокус-групі зі здобувачами пересвідчилася, що здобувачі здійснюють вибір дисциплін без примусу і з доброї волі. Перед процедурою обрання гарант ОП, надає їм інформацію про вибіркові дисципліни, їх зміст. З переліком вибірових дисциплін та з їх робочими програмами здобувачі мають можливість ознайомитись на сайті ЗВО та факультету. Здобувачі здійснюють свій вибір шляхом написання заяв у деканат або через автоматизовану систему «Triton», що було підтверджено у ході спілкування з ЕГ. Всі вибіркові дисципліни поділено на 3 тематичних блоки: 2 блоки за професійним спрямуванням «Викладання географії та організація туристично-краєзнавчої діяльності учнів» та «Викладання географії та природознавства в ЗЗСО» (здобувач обирає один із блоків відповідно до обраної кваліфікації. При цьому для здобувача є обов'язковим вивчення всіх ОК блоку) та 1 блок дисциплін вільного вибору здобувача, які не впливають на набуття студентами професійної кваліфікації (потрібно обрати 2 дисципліни з переліку – всього 6 кредитів ЄКТС). Робота у фокус-групі зі здобувачами засвідчує, що індивідуальна освітня траєкторія під час реалізації ОП, що акредитується забезпечується реальним вибором місць проходження педагогічної практики, теми кваліфікаційної роботи, наукового керівника та самостійної роботи тощо. ЕГ рекомендує вибіркові блоки професійного спрямування ОП дещо реорганізувати і надати можливість здобувачам обирати ОК зі списку для забезпечення всіх умов вільного вибору індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Здійснення практичної підготовки здобувачів, які навчаються за ОП відбувається відповідно до нормативних документів ЗВО, зокрема «Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті ім. Т.Шевченка» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>). Її обсяги визначені у НП, обсяги та компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності - у ОП. Відповідно до НП та ОП здійснюються такі види практичної підготовки: семінарські, практичні, лабораторні заняття; практики: Навчальна практика з основ польових географічно-краєзнавчих досліджень (6 кредитів), Навчальна польова практика з методів організації туристично-краєзнавчої роботи (7 кредитів), Навчальна педагогічна практика з організації роботи вчителя географії та природознавства (3 кредити), Педагогічна практика (8 кредитів), Переддипломна практика (5 кредитів), Навчальна практика з методів організації наукових досліджень в географії (3 кредити). ЕГ відмітила достатню практичну підготовку (практичні та семінарські заняття, до 50% аудиторних годин, у середньому за нормативним блоком ОП – 52 %). У НП 2022 р. передбачено навчальну педагогічну практику з організації роботи вчителя географії та природознавства (ОК 34-35) та педагогічну (ОК 37) практики, загальним обсягом 11 кредитів ЄКТС, які формують компетентності: ЗК 3, ЗК 7, ЗК 9, ЗК 10, ФК 2-4, ФК 6-7, ФК 14, ФК 16, ФК 19-20 та ПРН 1, ПРН 3-8, ПРН 10-11, ПРН 17-18, ПРН 22-23, ПРН 26-30, ПРН 32. Навчальні практики здобувачі мають можливість проходити в ЗЗСО, перелік яких пропонує кафедра або за місцем проживання здобувача, на базах географічних практик: «Ясиня» (Закарпатська область), Канівський природний заповідник (Черкаська область). На запит гарантом було надано заключені договори з базами та установами проходження практик. В умовах пандемії здобувачі проходили навчальну практику в межах м. Києва, про що було підтверджено під час спілкування в фокус-групах. ЕГ під час спілкування у фокус-групах зі здобувачами та роботодавцями пересвідчилася, що питанням організації та проведення практик відводиться значне місце в організації навчального процесу. Аналіз опитування здобувачів щодо задоволеності очікуваними результатами практик (https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/02/rezultaty-opytuvannya-zdobuvachiv-za-op-serednya-osvita_bak.pdf), дає підстави ЕГ відзначити високий ступінь задоволеності. Однак, ознайомившись із структурою анкети, ЕГ радить застосовувати під час аналогічних опитувань питання з відкритими відповідями, що дозволить вчасно виявити проблемні місця у ході реалізації практик на ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ЕГ переконалась, що здобувачі, які навчаються за ОП, мають можливість набувати та розвивати соціальні навички (soft skills), необхідні у їх професійній діяльності під час вивчення окремих ОК та проходження практик. Аналіз освітніх компонентів, спрямованих на формування soft skills демонструє, що у значній мірі їх забезпечують: ОК 5 «Загальна та вікова психологія», ОК 4 «Педагогіка середньої школи», ОК 21 «Позакласна і позашкільна робота з географії», а також навчальні та педагогічні практики – ОК 32-38 (ПРН 2, ПРН 7, ПРН 10-11, ПРН 32). Навички використання інформаційних й комунікаційних технологій та інтегрування їх в освітнє середовище забезпечуються: ОК 10 «Навчальний практикум з інформаційних технологій навчання географії, природознавства та екології (без відриву від навчання)»; ОК 11 «Картографічний метод в навчанні географії»; ОК 25 «Географічні інформаційні системи та віддалене спостереження» (ПРН 30, ПРН 32). Здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя відображені у ПРН 6, ПРН 11, ПРН 12, ПРН 24. Вони забезпечуються унаслідок реалізації: ОК 2 «Соціально-політичні студії», ОК 3 «Філософія», ОК 12 «Українська та зарубіжна культура». Розвиток комунікативних здібностей, вміння працювати в команді, проявляти лідерські якості та здатність до тайм-менеджменту формується у здобувачів під час участі у органах студентського самоврядування, проходження численних навчальних польових та педагогічних практик. Спілкування у фокус-групах зі здобувачами та представниками студентського самоврядування дає змогу стверджувати, що формування soft skills у здобувачів відбувається також завдяки участі у студентському самоврядуванні, у спортивних, культурних та виховних заходах. Здобувачі мають можливість користуватись спортивними майданчиками, тенісними кортами, відвідувати студії східного танцю та різноманітні гуртки безкоштовно. Позитивною практикою, яку відзначає ЕГ, щодо розвитку soft skills у здобувачів, а саме - розвиток креативності, критичного мислення, вміння виявляти та розв'язувати проблеми, формування ініціативності у здобувачів ОП - у великій мірі розкрилось через створення проекту та облаштування кабінету географії в Коцюбинської ЗЗСО.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Спілкування у фокус-групі з гарантом та проектною групою, а також аналіз змісту ОП «Географія» дає можливість ЕГ констатувати, що він враховує вимоги Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020 р., https://osvita.ua/doc/files/news/787/78704/Nakaz_2736__3_.pdf). Врахування вимог простежується у відповідності загальних компетентностей Стандарту і ОП «Географія», (ЗК 01 Стандарту відповідає ЗК 1, ЗК 2 у ОП; ЗК 02 у Стандарті – ЗК 4 у ОП; ЗК 03 у Стандарті – частково ЗК 2 у ОП; ЗК 04 у Стандарті – ЗК 4, ЗК 7 у ОП; ЗК 05 у Стандарті – ЗК 7, ЗК 10 у ОП. В ОП «Географія» відображено формування професійних компетентностей відповідно до Стандарту, які досягаються завдяки реалізації окремих ОК. Наприклад,

мовно-комунікативна компетентність формується ОК 1, ОК 12 (ЗК 5, ЗК 6, ПРН 28); предметно-методична компетентність – ОК4, ОК 11, ОК 13, ОК 20 (ЗК 3, ФК 1, ФК 4, ФК 16, ФК 21, ПРН 1, ПРН 3-4, ПРН 8, ПРН 14) ; інформаційно-цифрова компетентність – ОК 10, ОК 11, ОК 25 (ЗК 3, ЗК 8, ФК 17, ПРН 31); психологічна компетентність – ОК 5 (ФК 4, ПРН 4, ПРН 10); інклюзивна компетентність – ОК 4, ОК 5 (ФК 5, ПРН 4) ; здоров'язбережувальна компетентність – ОК 24 (ФК 5); інноваційна компетентність – ОК 10, ОК 25 (ЗК 3, ЗК 8, ФК 17, ПРН 31) ; здатність до навчання впродовж життя – опосередковано представлено в більшості ОК (ЗК 3, ФК 7), культурна компетентність – ОК 12 (ЗК 2, ПРН 11). Отже, ЕГ констатує про відповідність ОП «Географія» відповідному професійному стандарту.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Під час спілкування з гарантом ОП та деканом географічного факультету у фокус-групах, а також після аналізу НП, ЕГ встановлено, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів об'єктивно відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Аналіз діючих навчальних планів показав, що при їх формуванні дотримано вимоги Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Загальне навантаження за ОП, 2022 р. становить 7200 год. (240 кредитів ЄКТС), з них на аудиторну роботу виділено 2510 год. або 34,9 % від загальної кількості годин. На самостійну роботу студента відведено 3580 год., що становить 49,7 % від загального навантаження. На навчальні польові та педагогічні практики - 810 год. (27 кредитів ЄКТС); кваліфікаційну роботу бакалавра - 150 год (5 кредитів ЄКТС). Навантаження в розрізі дисциплін розподілене рівномірно - від 3-5 кредитів ЄКТС. Винятком є ОК 18, ОК 19, які мають по 11 кредитів кожен, а також ОК 1 Іноземна мова (17 кредитів). Аналіз розкладу занять здобувачів показав, що щотижневе аудиторне навантаження – до 26 год для кожного року навчання, що унеможливило перевантаження студентів. Кількість контрольних заходів (заліків, іспитів) у семестрі знаходиться в межах допустимих визначених норм. Під час спілкування ЕГ у фокус-групі зі здобувачами було виявлено задоволеність студентів щодо розподілу тижневого аудиторного навантаження. Під час аудиторного та домашнього навчання здобувачі не відчувають перевтоми і мають достатньо часу для виконання завдань.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснювалася

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони: 1) Обсяг навчального навантаження здобувачів в межах тижня та семестру є комфортним для оптимальних умов засвоєння знань та відпочинку. Позитивні практики: 1) Залучення здобувачів до розробки проекту кабінету географії та його наповнення в Коцюбинській ЗЗСО як важливий інструмент додаткового формування soft skills у студентів (креативності, ініціативності тощо).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1) Блокова система вибору ОК не сприяє в повній мірі формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами. 2) Курсові роботи здобувачі пишуть тільки в рамках 2 ОК, що теж звужує їх маневри для вибору тематики дослідження. 3) Потребують коригування окремі технічні неточності: у ОП та НП редакції 2022 року - назви практик педагогічного спрямування та відсутність дати підписання та затвердження вченою радою редакцій НП 2021 та НП 2022 року. 4) Потребує удосконалення анкета опитування здобувачів щодо якості ОП, оскільки вона не містить питань з відкритою відповіддю, які допомогли б швидко виявити проблему, конкретизувати її та вчасно відреагувати на неї. Рекомендації: 1) Здійснити перехід від блокової системи вибору дисциплін здобувачами, надати їм можливість обирати ОК зі списку; 2) Запровадити в рамках реалізації ОП хоча б одну курсову роботу з психолого-педагогічної тематики, що б посилює фахову підготовку здобувачів даної програми. 3) Привести у відповідність назви практик педагогічного спрямування у ОП та НП редакції 2022 року. 4) Удосконалити анкету опитування здобувачів, додавши до питань щодо задоволеності студентами компетентностями, які вони здобувають під час практик, запитання з відкритими відповідями, які дадуть можливість гаранту та проєктній групі швидко реагувати на проблемні моменти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ констатує повну відповідність критерію за підкритеріями : 2.3, 2.5-2.9. Окремі слабкі сторони простежуються у підкритерії 2.1. і 2.4– потребує реорганізації блокова система у варіативній частині ОП; підкритерії 2.2 – потрібне технічне коригування назв педагогічних практик у ОП та НП редакції 2022 року, необхідне запровадження в рамках реалізації ОП хоча б однієї курсової роботи з психолого-педагогічної тематики, що б посилює фахову підготовку здобувачів даної програми. Однак ЕГ вважає, що ці недоліки не є критичними і можуть бути швидко виправлені. ОП і освітній процес у цілому сприяє набуттю професійних компетентностей. Отже, ЕГ вважає відповідність критерію 2 рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП «Географія» представлені на офіційному сайті ЗВО у вкладці «Приймальна комісія» (<https://vstup.knu.ua/>) і містяться безпосередньо у розділі «Правила прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2022 році» (https://vstup.knu.ua/images/2022/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83_2022.pdf). Крім цього, дані правила представлені на сторінці «Вступ» сайту географічного факультету КНУ ім.Т.Шевченка (<https://geo.knu.ua/vstup/>). Правила прийому на навчання розроблені на засадах відкритості, прозорості. Вони є зрозумілими для потенційних абітурієнтів, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Під час спілкування з деканом географічного факультету, на якому реалізовується ОП «Географія», було встановлено, що Правила прийому на навчання за ОП враховують її особливості. А саме: при подачі сертифікатів ЗНО розподіл вагових коефіцієнтів враховував пріоритет географії (коефіцієнт 0,5), тоді як з інших предметів коефіцієнти були значно нижчими: українська мова (0,25), предмет на вибір (0,2). Декан Запотоцький С. зазначив, що ОП «Географія» належить до числа таких, яким надається особлива державна підтримка, що виявляється у кількості державних місць. Окрім цього, в ЗВО існує багаторічна практика проведення Всеукраїнської олімпіади з географії, і її призери при вступі на ОП отримують додаткові бали до оцінки сертифіката ЗНО з географії при розрахунку конкурсного балу в обсязі 20 балів, але не більше 200 балів за предмет. На сайті географічного факультету міститься інформація про умови проведення, відео-інструкція проведення та вимоги до оформлення конкурсних робіт учасників олімпіади (https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2022/01/inform-lyst-olimpiada-2022_1.pdf).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється «Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/klxb>). В Університеті існує практика зарахування результатів навчання при переведенні з різних освітніх програм в середині університету та з інших ЗВО відповідно до Інструкції про порядок поновлення та переведення студентів (<http://surl.li/kqcg>). Під час зустрічі із здобувачами, ЕГ переконалась, що студенти ОП «Географія» участі у програмах академічної мобільності не приймали. Здобувачі висловили побажання отримувати більше інформації щодо можливостей участі у програмах міжнародної академічної мобільності, пов'язаної з фахом. Про це свідчать також проаналізовані ЕГ результати опитувань здобувачів даної освітньої програми щодо їх задоволеності участю в програмах академічної мобільності, представлені на сайті географічного факультету.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в ЗВО не здійснювалось у попередні роки, оскільки було відсутнє затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством. Проте, у ході спілкування у фокус-групі із адміністрацією ЗВО було встановлено, що перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти в Університеті розпочнеться у 2022/2023 навчальному році, після набрання чинності наказу Міністерства освіти і науки України за № 130 від 16 березня 2022 року «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти». На даний момент у ЗВО розробляється положення, у якому будуть роз'яснені процедури, критерії оцінки та подальше зарахування результатів навчання здобувачів, отриманих у неформальній освіті. Однак адміністрація ЗВО не перешкоджає зараховувати окремі теми, модулі, засвоєні здобувачами на платформах неформальної освіти в рамках вивчення окремих ОК. Крім того, за даними, отриманими під час онлайн зустрічей, запитів на практичну реалізацію визнання результатів неформальної освіти від студентів на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони: Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, знаходяться у відкритому доступі на сайті ЗВО та географічного факультету. Окрім цього там же міститься велика кількість довідкового матеріалу для абітурієнтів, що дозволяє останнім швидко орієнтуватися у змінах вступної кампанії, ознайомитись із додатковими пільгами, графіком вступу тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: 1) Слабка поінформованість здобувачів ОП про можливості академічної мобільності. Рекомендації: 1) Посилити заходи інформування здобувачів ОП щодо програм міжнародної академічної мобільності, пов'язаної з фахом.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ встановила, що освітня програма загалом відповідає визначеному критерію за всіма підкритеріями. Слабкі сторони у окремих підкритеріях є не критичними і можуть бути швидко ліквідовані. Зважаючи на вищезазначене, експертна група встановила відповідність критерію 3 за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Тараса Шевченка <http://unidos.univ.kiev.ua/>, а також інтерв'ювання здобувачів вищої освіти підтверджує факти їх опитування, що виконується один або два рази на рік опитувальником «UniDOS» (Університетське дослідження). Опитування спрямоване на вивчення думок здобувачів КНУ імені Тараса Шевченка щодо організації навчального та виховного процесу в університеті, оцінки здобувачами якості навчання та викладання, оцінки ефективності та результативності застосовуваних методів і методик викладання дисциплін за обраною ОП, сприйняття та розуміння здобувачами сутності ОП, а також вивчення рівня відповідності студентських очікувань. Під час роботи у фокус-групах академічний персонал і керівництво Університету запевнили, що здійснюється аналіз цих опитувань тому є підтвердження на офіційному сайті Університету (http://unidos.univ.kiev.ua/?q=uk/zvity_pro_doslidzhennya) і на

їхній основі вносяться зміни до організації освітнього процесу. Експертна група, аналізуючи результати анкетування «UniDOS», дійшла висновку, що це опитування надає загальну інформацію щодо форм та методів навчання і викладання, а також ПРН на ОП. Проявами академічної свободи НПП є вільний вибір методів, форм та способів подання навчального матеріалу, а здобувачів вищої освіти – побудова індивідуальної освітньої траєкторії. Інтерв'юванням учасників освітнього процесу та за результатами демонстрації інформаційної системи «Triton» ЕГ виявлено, що існуюча платформа є лише інформативною і містить інформацію щодо розкладу занять, дисциплін вільного вибору, електронного журналу тощо. Але в Університеті і на даній ОП відсутня єдина платформа для впровадження дистанційного навчання (типу Moodle). Дистанційне навчання відбувається на інтернет-сервісах Zoom, Google Meet, лінки яких відображені у розкладі, і тому здобувачі не мають постійного доступу до навчально-методичних матеріалів. Інтерв'ювання академічного персоналу і здобувачів вищої освіти в цілому свідчить про загальне задоволення такими формами і методами навчання, зокрема і під час карантинних заходів та воєнного стану.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз доступності розміщених на сайті Університету <https://geo.knu.ua/osvitni-programy/os-bakalavr/> робочих програм дисциплін показав, що кожен з учасників освітнього процесу може безперешкодно і доступно знайти необхідну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожного ОК. Окрім цього, інтерв'юванням здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що цю інформацію вони отримують і на першому аудиторному занятті з відповідної навчальної дисципліни. Також з цією метою для них проводяться збори, бесіди з куратором академічної групи та гарантом ОП. Аналіз змісту робочих програм ОК на ОП показав, що робочі програми ОП наборів 2019 та 2022 рр. чітко структуровані, містять всю необхідну інформацію щодо обсягу, політики оцінювання, форм контролю, мети і завдань дисципліни, результатів навчання (компетентностей), структури НД, рекомендована література є сучасною, складається як з вітчизняних так і закордонних джерел, інформаційні ресурси містять активні лінки, які відповідають змісту ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується залученням здобувачів вищої освіти до виконання наукових тем кафедри географії України так як вона є випусковою на даній ОП. Кожен з викладачів кафедри має розділ індивідуального дослідження, виконує його і залучає до його реалізації здобувачів даної ОП через керівництво курсовими та кваліфікаційними роботами, написання наукових публікацій. Здобувачі беруть участь у конференціях, що проводяться на географічному факультеті, зокрема «Молоді науковці – географічній науці» та «Шевченківська весна», мають публікації у журналі «Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів», газеті «Краєзнавство. Географія. Туризм», що є спеціалізованим виданням для вчителів географії ЗЗСО. Викладачі мають змогу долучитися до різних наукових тем, проектів тощо. Наприклад, Мотузенко О. та Дем'яненко С. виконували дослідження в рамках міжнародного проекту Програми ЄС «Горизонт 2020»: № 645706 – «GreyandgreeninEurope: elderlylivinginurbanareas». На усіх 8 географічних кафедрах географічного факультету, які залучені до реалізації даної ОП, сформовані наукові школи та осередки географічного напрямку, існують навчальні та наукові лабораторії, які не задіяні під час освітнього процесу, що в результаті інтерв'ювання підтверджують як гарант ОП так і здобувачі вищої освіти. Також ЕГ не отримала підтвердження існування наукових гуртків чи проблемних груп географічного спрямування, здобувачі не мають досвіду участі у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з географії (II тур). Тому ЕГ група рекомендує більш активно залучати здобувачів даної ОП до різних видів наукової діяльності, а не тільки до написання публікацій та участі у проектах, а також використовувати ресурс навчальних та наукових лабораторій як в науковій діяльності так і в освітньому процесі. Наприклад, навчальна лабораторія «Інформаційних технологій географії» може бути використана під час викладання ОК.11 «Картографічний метод в навчанні географії» чи ОК.32 «Навчальна практика з основ польових географічно-краєзнавчих досліджень (Модуль 1. Основи польового географічного картографування)». Також започаткувати створення наукових гуртків чи проблемних груп географічного спрямування, засідання яких би проходили регулярно з метою обміном досвідом між НПП та здобувачами вищої освіти, а також висвітлення результатів наукових здобутків усіх учасників освітнього процесу і систематизації наукових досліджень на ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

ЕГ відмічає, що в Університеті є своєчасне оновлення робочих навчальних програм у відповідності до вимог сьогодення. Так, у зв'язку з пандемією COVID-19 відбулося коригування змісту літніх виїзних навчальних практик, що проводяться у здобувачів 1 та 2 курсів. У редакції ОПП Географія 2022 р. було враховано останні тенденції НУШ та викладання дисципліни «Географія» у ЗЗСО. Так було введено ОК.18 «Географія материків та океанів», ОК.19 «Географія країни та регіони», ОК.31 «Географія населення та розселення», ВБ2.02 «Спортивне орієнтування в навчальних закладах/Спортивний туризм в навчальних закладах», ВБ2.13 «Глобальні проблеми людства/

Екологічні проблеми людства». Експертний аналіз змісту навчально-методичного забезпечення ОК показав, що воно переглядається і затверджується щороку відповідними кафедрами. Його оновлення відбувається з урахуванням сучасних досягнень науки, а саме за результатами стажування та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, проведення методичних і наукових семінарів, організації та проведення спільних заходів із роботодавцями, матеріалів опублікованих фахових та навчально-методичних праць, поновлення матеріально-технічної бази. До прикладу, закуплене університетом ліцензійне програмне забезпечення ArcGIS наприкінці 2021 р. дозволить покращити викладання та навчання з ОК.11 «Картографічний метод в навчанні географії». Варто зазначити, що за результатами стажування та підвищення кваліфікації можливе оновлення змісту освіти як з циклу психолого-педагогічних (ОК.04 «Педагогіка середньої школи», ОК.05 «Загальна та вікова фізіологія», ОК.13 «Основи дидактики та діагностики географічних знань в ЗЗСО», ОК.24 «Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни»), філологічних (ОК.01 «Іноземна мова»), суспільних дисциплін (ОК.02 «Соціально-політичні студії», ОК.03 «Філософія») так і дисциплін географічного циклу (ОК.09 «Основи метеорології», ОК.11 «Картографічний метод в навчанні географії», ОК.16 «Соціально-економічна географія України», ОК.28 «Основи гідрології та океанології», ОК.32 «Навчальна практика з основ польових географічно-краєзнавчих досліджень», ВБ.2.14 «Ландшафтознавство з основами ландшафтної екології» тощо). У всіх викладачів, що зреалізують ОП тематика стажувань/підвищення кваліфікації та наукові публікації відповідають змісту навчальних дисциплін, що ними викладаються. Але не всі робочі ОК у частині Основна/Додаткова література містять праці викладачів, що забезпечують їх викладання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Аналіз Відомостей про самооцінювання ОП та дистанційний експертний аналіз показали, що інтернаціоналізація діяльності в рамках даної ОП відбувається шляхом підвищення кваліфікації у закордонних ЗВО. Так доц. Гринюк О.Ю та доц. Дем'яненко С.О. пройшли стажування у Білостоцькому університеті (Польща), доц. Купач Т.Г. та доц. Олішевська Ю.А. – в університеті CollegiumCivitas (Польща), доц. Гайдай С.В. – у Краківському економічному університеті (Польща), доц. Уліганець С.І. – у Празькому інституті підвищення кваліфікації (Чехія). Усі стажування відбуваються у відповідності до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 29.06.2016 р. (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). Для здобувачів ОП «Географія» проводяться лекції зарубіжними вченими, так 17 листопада 2021 р. лекція була прочитана асоційованим професором Таллінського університету Мартом Рейманном (<https://www.facebook.com/geouaknu/>). Кафедра активно підтримує міжнародні зв'язки із закордонними навчальними і науковими установами, закладами та організаціями. Бере участь у роботі Міжнародного географічного Союзу (Швейцарія, Німеччина, Сеул, Туніс) по лінії УГТ, співробітничав із географічними факультетами університетів: США, Великої Британії, Німеччини, Польщі, Білорусі та ін. Налагоджені інтенсивні наукові і освітні зв'язки з університетами Італії. За активної участі викладачів кафедри географії України здійснюється діяльність міжнародного загальноуніверситетського центру географії та культурних досліджень Італії «ІТАЛІАМО», де викладачами і студентами кафедри спільно з італійськими науковцями вирішуються проблеми вдосконалення і розвитку вищої освіти за напрямками географія та туризм, здійснюються наукові і навчальні стажування з поглибленим вивчення італійської мови, досліджуються проблеми розвитку національного туризму в Італії та Україні тощо. Одним із напрямів інтернаціоналізації діяльності за даною ОП є просування наукових здобутків викладачів у світовий науковий простір через публікації у наукометричних журналах та участі у міжнародних проєктах. НПП кафедри економічної та соціальної географії проф. Мезенцев К.В. та доц. Кононенко О.Ю. приймали участь у програмі Erasmus+. На ОП є практика залучення здобувачів вищої освіти (Мотузенко О., Дем'яненко С.) до виконання досліджень в рамках міжнародного проєкту Програми ЄС «Горизонт 2020»: № 645706 – «GreyandgreeninEurope: elderlylivinginurbanareas». Здобувачам вищої освіти та НПП надано безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus, WoS.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Наявність автоматизованої інформаційної системи «Triton». Забезпеченість робочими програмами ОК здобувачів вищої освіти ОП 2022. Наявність наукових і навчальних лабораторій географічного спрямування. Безкоштовний доступ до міжнародних баз Scopus, WoS. Функціонування університетського електронного репозитарію публікацій викладачів та здобувачів. Залучення академічної спільноти та експертів-практиків до оновлення змісту ОК через спільні методичні і наукові семінари.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Відсутність єдиної платформи для впровадження дистанційного навчання (типу Moodle). Більшість робочих програм ОК у частині Основна/Додаткова література не містять праць викладачів, що забезпечують їх викладання. Відсутність наукових гуртків чи проблемних груп географічного спрямування, а також досвіду участі у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з географії (II тур). Наявність лише одного опитувальника

«UniDOS», який не дозволяє з'ясувати форми та методи навчання і викладання, а також ПРН на даній ОП, а містить лише узагальнюючі дані по університету

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає рівню В за критерієм 4 – Навчання і викладання за освітньою програмою, а саме: частково за підкритеріями 4.1, 4.3, 4.4 та повністю за підкритеріями 4.2, 4.5. Вирішальними при оцінюванні стали такі позитивні практики: ефективна реалізація студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи; залучення здобувачів ЗВО до проведення наукових досліджень, у тому числі міжнародних, наявність значної кількості наукових публікацій. Названі слабкі сторони, що стосуються платформи дистанційної освіти Moodle, робочих програм ОК, недосконалості опитувальника «UniDOS», не перешкоджають якісній реалізації освітнього процесу і можуть бути усунені ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ході акредитаційної експертизи з'ясовано, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти прописані чітко і зрозуміло в рамках кожного освітнього компоненту відповідно до чинного «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція)», яке введено в дію Наказом Ректора від 11 квітня 2022 року за №170-32 (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) за поточним, модульним та підсумковим контролюми. Крім того, вони дозволяють встановити досягнення здобувачем результатів навчання в межах відповідної навчальної дисципліни. Інформація про форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів оприлюднюється у робочих програмах, шляхом розміщення на сайті університету <https://geo.knu.ua/osvitni-programy/opusy-osvitnih-program/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-opp-geografiya-014-serednya-osvita-bakalavr-2022r/>, а також (за інформацією здобувачів) на першому, як правило, аудиторному занятті з кожного ОК. Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль – 100 балів. Видами контрольних заходів є: поточний контроль, модульний контроль, захист курсових робіт, усі форми семестрового контролю, атестація випускників. Розподіл балів для навчальних дисциплін, які завершуються екзаменом, включає: 60 балів – поточний контроль, які здобувач може набрати за семестр, 40 балів – здобувач може набрати при складанні екзамену. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Наприкінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням його у бали. Розподіл балів для дисциплін із заліком відбувається по 100-бальній шкалі, які здобувач набирає протягом семестру. Присутність здобувача при виставленні підсумкової оцінки за заліком не обов'язкова, якщо ним виконані усі види робіт. Атестація здобувачів вищої освіти регламентується п. 8 «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) і складається з «Комплексного кваліфікаційного іспиту» та «Кваліфікаційної роботи». До проведення державної атестації можуть бути залучені роботодавці. За результатами інтерв'ювання здобувачів можна зробити висновок, що вони ознайомлені з критеріями оцінювання і у них не виникало дотепер проблем щодо цієї процедури. Загалом система оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти досягнути визначених в ОП ПРН.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження

результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що для всіх учасників освітнього процесу правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими. Вони регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Перед початком навчального семестру інформація про проміжний та/або семестровий/підсумковий контроль вноситься до електронного розкладу на інформаційній платформі «Triton», який є доступним і викладачам, і студентам. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти та академічний персонал зазначили, що контрольні заходи під час навчального процесу здійснюються шляхом оцінювання семінарських, практичних (лабораторних) занять, написання модульних контрольних робіт і відповідей на питання білетів під час екзаменів. Процес контролю в період дистанційного навчання здійснюється через інтернет-сервіс Zoom, Google Meet та особисті електронні пошти викладачів і студентів. Результати оцінювання викладач фіксує в електронному журналі у системі «Triton», який доступний і здобувачам. У результаті інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та НПП підтверджено відсутність конфліктних ситуацій під час проведення контрольних заходів і ситуацій, які б вимагали врегулювання конфлікту інтересів. Порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторне проходження для здобувачів вищої освіти закріплено у п. 7 «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція)» (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) і є чітким й зрозумілим. Але в результаті інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясувалося, що вони не до кінця розуміються як здійснюються контрольні заходи оцінювання як за окремими ОК під час заліку та екзамену так і в цілому по процедурі оскарження результатів. Враховуючи доступність і прозорість усіх положень щодо проведення контрольних заходів, це може свідчити про недостатню обізнаність здобувачів процедурою оцінювання. Тому ЕГ рекомендує підвищити рівень інформованості здобувачів вищої освіти з системою критеріїв оцінювання результатів навчання. Певний рівень об'єктивності екзаменаторів забезпечують розроблені у робочих програмах навчальних дисциплін достатньо детальні критерії оцінювання. Усі учасники освітнього процесу дотримуються вище зазначених правил під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в КНУ імені Тараса Шевченка визначаються відповідними документами, зокрема в «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка» (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), «Положеннях про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>), «Етичним кодексом університетської спільноти» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), що встановлює загальні етичні принципи та правила поведінки, якими мають керуватися усі учасники освітнього процесу. Для запобігання академічному плагіату в КНУ імені Тараса Шевченка створюється система профілактичних заходів, які відображені у «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка». Відповідно, всі навчально-методичні та наукові роботи НПП та здобувачів вищої освіти підлягають перевірці на наявність плагіату. В Університеті ухвалено «Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>), згідно з яким на етапі допуску до захисту Вченою радою факультету визначається граничний відсоток текстових збігів та проводиться обов'язкова перевірка всіх бакалаврських кваліфікаційних робіт на наявність плагіату. Перевірка проводиться за допомогою ліцензійного програмного забезпечення – сервісу пошуку ознак плагіату Unicheck (<https://unicheck.com/uk-ua>). Унікальність тексту роботи, за інформацією як НПП так і здобувачів, має становити не менше 60%. Організація перевірки самих робіт здійснюється відповідальною особою з числа викладачів університету. Зазначеною антиплагіатною системою перевіряються також наукові і науково-методичні публікації викладачів. Матеріали справи та інтерв'ювання учасників експертизи свідчать про відсутність фактів порушення академічної доброчесності на ОП. За потреби повторної оцінки щодо порушення академічної доброчесності у проєктах кваліфікаційних робіт бакалавра, вона проводиться коштом здобувача. Дотримання принципів доброчесності є обов'язковим, їх порушення неприпустимі для учасників університетської академічної спільноти. Основні напрями щодо популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти ОП визначені у «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка», зокрема у пп. 9.8-9.10 визначені як шляхи заохочення у навчанні, так й відповідальність здобувачів за можливі порушення. Усі учасники освітнього процесу повністю поділяють принципи академічної доброчесності та слідкують за їх дотриманням. На досягнення цієї мети спрямовані найрізноманітніші заходи, у тому числі особистий приклад викладачів та їх комунікації зі студентами.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем освіти результатів навчання для окремого ОК та ОП в цілому, оприлюднюються заздалегідь. Визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу і забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження; зрозуміла політика процедури академічної доброчесності, якої дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недостатня обізнаність здобувачів даної ОП у системі здійснення контрольних заходів оцінювання як за окремими ОК так і в цілому по процедурі оскарження результатів. Наскрізна перевірка курсових робіт на наявність плагіату на ОП не проводилася, таку практику планується ввести у 2022-2023 н.р.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП є прозорими, чітко визначеними, дозволяють визначити досягнення ПРН за кожною ОК та ОП в цілому. В ЗВО визначені чіткі та прозорі правила проведення контрольних заходів, розроблено процедури проведення контрольних заходів в період пандемії COVID-19 та під час воєнного стану в дистанційному форматі. ЗВО має сформовану культуру академічної доброчесності, яка підтримується всіма учасниками освітнього процесу. В ЗВО здійснюється перевірка наукових творів на наявність ознак плагіату ліцензійною антиплагіатною системою Unicheck. Враховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП та освітня діяльність за критерієм 5 – контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність за більшістю підкритеріїв (5.1, 5.2, 5.4) повністю відповідає критеріям оцінювання ОП, а підкритерію 5.3 – із незначними зауваженнями. Виявлені ЕГ слабкі сторони (недостатня обізнаність здобувачами вищої освіти щодо контрольних заходів оцінювання, відсутність наскрізної перевірки курсових робіт) принципово не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти за даною ОП і можуть бути швидко усунені ЗВО.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За змістом таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОП та у процесі дистанційної експертизи встановлено, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, в цілому забезпечує досягнення визначених нею цілей та ПРН. На ОП викладають 23 НПП, з яких 22 мають вчений ступінь, 20 вчене звання. Кадровий склад, що забезпечує викладання ОК психолого-педагогічного та загального циклу на даній ОП, має відповідну професійну та академічну кваліфікації. Науково-педагогічні працівники, які сприяють набуттю фахових компетентностей даної ОП також забезпечують досягнення ПРН, що пояснюється наявністю докторів географічних наук (4 НПП), кандидатів географічних наук (12 НПП), кандидата фізико-математичних наук (1 НПП), наявністю у всіх НПП професійної кваліфікації. З 17 НПП, які забезпечують викладання дисциплін географічного циклу, у всіх повністю відповідає академічна кваліфікація. Активна наукова діяльність викладачів, що реалізують ОК професійної підготовки, пов'язана з діяльністю у галузі географії та написанням наукових і науково-методичних публікацій географічного спрямування. Професійна активність усіх викладачів, що залучені до реалізації ОП, забезпечує високий рівень викладання та досягнення ПРН з ОК, які вони викладають. Варто відзначити, що підвищення кваліфікації (стажування) НПП, що викладають цикл фахових дисциплін, має або природниче, або соціально-економічне спрямування та сприяє набуттю компетентностей з окремих ОК, що викладаються.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів визначається «Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1863>). Порядок проведення конкурсного відбору передбачає наступні етапи: оголошення конкурсу, подача претендентами необхідного пакету документів до секретаріату Вченої ради Університету, розгляд кандидатур на кафедрі та

звітування претендентів на отримання посади, отримання рекомендації на основі голосування науково-педагогічних працівників кафедри, обговорення кандидатур та обрання на посаду на засіданні Вченої ради факультету та подальший розгляд питання Вченою радою Університету. Участь у конкурсі можуть брати особи, які відповідають діючим вимогам. Відбір викладачів для викладання на ОП «Географія» передбачає врахування наявності публікацій тематичного спрямування, в тому числі навчально-методичних праць, досвіду викладання подібних дисциплін, підвищення кваліфікації, стажування. Усі викладачі, які забезпечують ОП «Географія», пройшли конкурсний відбір відповідно до викладеного вище Порядку. Також відбувається розподіл дисциплін між профільними кафедрами. Наприклад, викладання ОК.09 «Основи метеорології» забезпечується викладачем кафедри метеорології та кліматології ас. Яценко Ю.В. Під час онлайн зустрічі з адміністративним персоналом ЗВО та його структурними підрозділами начальник відділу кадрів запевнив, що керівництво університету обґрунтовано підходить до відбору НПП на кожну ОП, ретельно контролює виконання конкурсних зобов'язань по закінченню строку дії трудової угоди і перед проходженням повторного конкурсного відбору. Цей порядок дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації відповідної ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз Відомостей про самооцінювання, спілкування з адміністрацією ЗВО, академічним персоналом, здобувачами вищої освіти та роботодавцями підтвердило факти залучення роботодавців до організації освітнього процесу. Роботодавці регулярно залучаються до рецензування ОП, також вони надають консультації щодо змісту ОП та навчального плану. Зокрема, до рецензування ОП «Географія» були залучені директор Інституту географії НАН України Маруняк Є.О., завідувач відділу навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України Назаренко Т.Г. Також роботодавці мають можливість безпосередньо брати участь у реалізації освітнього процесу під час педагогічних та виробничих практик. Базами практик є Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, заклади загальної середньої освіти м. Києва та Коцюбинської ОТГ, державні установи. Керівник практики від закладу/установи знайомить здобувачів з особливостями організації діяльності, дає завдання, інструктує та перевіряє роботу студентів. Представники баз практики знаходяться в постійному контакті з викладачами кафедри, надають рекомендації щодо вдосконалення практичної складової підготовки здобувачів освіти. Університет забезпечує можливість залучення роботодавців до складу екзаменаційних комісій. Так, головою ЕК за ОП «Географія» протягом 2019-2020 рр. був Топузов О.М. – доктор пед. наук, професор, віце-президент Національної академії педагогічних наук України, з 2021 р. – Назаренко Т.Г. – доктор пед. наук, завідувачка відділу навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України. В КНУ імені Тараса Шевченка функціонує Рада роботодавців та на офіційному сайті Університету є онлайн опитувальник для стейкхолдерів щодо внесення пропозицій по удосконаленню ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Для забезпечення освітнього процесу до викладання за ОП «Географія» залучаються фахівці з відповідної галузі та професіонали-практики для проведення навчальних занять на професійну тематику. Запрошені фахівці мають можливість провести окремі лекції, презентувати проекти або результати досліджень. Тематика лекцій узгоджується з темами компонентів ОП, що подається викладачами згідно РНП. Здобувачів мотивують подібні заняття до розвитку професійних інтересів, академічної мобільності, проведення наукових досліджень. У ході інтерв'ювання в різних фокус-групах з'ясовано, що на даній ОП є випадки залучення експертів галузі та професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять. Так, 17 листопада 2021 р. була прочитана лекція асоційованим професором Талліннського університету Маргом Рейманном. Присутні систематичні випадки залучення до державної атестації представників роботодавців Топузова О.М. – доктора пед. наук, професора, віце-президента Національної академії педагогічних наук України (2019-2020 рр.) та Назаренко Т.Г. – доктора пед. наук, завідувачки відділу навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України (2021 р.).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через укладання угод про співпрацю з іншими організаціями. Переважно це стосується підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічного персоналу, що регламентується Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>) та Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1997>). Можливості для підвищення кваліфікації забезпечує Інститут післядипломної освіти (<http://www.ipe.knu.ua/>) та Відділ академічної мобільності КНУ імені Тараса Шевченка (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk), за підтримки якого викладачі пройшли стажування та підвищили кваліфікацію у європейських ЗВО, зокрема, доц. Олішевська Ю.А., доц. Купач Т.Г., доц. Дем'яненко С.О. у 2020 р. в Університеті Collegium Civitas (Польща); доц. Гайдай С.В. у 2020 р. у Краківському економічному університеті (Польща); доц. Гринюк О.Ю. та доц. Дем'яненко С.О. у 2021 р. стажувалися у Білостоцькому університеті (Польща). Можливості для підвищення кваліфікації викладачів розширюються завдяки підписанню договорів про співпрацю між Університетом та науковими і освітніми установами й організаціями.

Завдяки таким можливостям пройшли підвищення кваліфікації та розвиток педагогічних компетентностей викладачів (KNU TeachWeek 1, 2, 3) доц. Аріон О.В., доц. Гринюк О.Ю., доц. Дем'яненко С.О., доц. Купач Т.Г., доц. Олішевська О.Ю., доц. Удовиченко В.В., доц. Уліганець С.І. Відповідно до договору про співпрацю з НПП «Голосіївський», на базі якого створено філію кафедри географії України (Положення про кафедру від 27.01.2020 р.), пройшли стажування доц. Аріон О.В. та доц. Петрина О.В. Усі НПП протягом чотирьох років підвищували кваліфікацію шляхом відвідування тренінгів, семінарів, стажувань на базі КНУ імені Тараса Шевченка. Проходження НПП підвищення кваліфікації враховується при поданні документів на конкурс щодо заміщення вакантних посад, що було підтверджено під час відповідних зустрічей з керівництвом, структурними підрозділами та НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У процесі дистанційної експертизи підтверджено факт, наведений у Відомості про самооцінювання ОП стосовно того, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності. Найчастіше це відбувається шляхом вручення грамот і грошових премій. У Колективному договорі між університетом і співробітниками сформульовані відповідні положення, які заохочують до розвитку викладацької майстерності. Система заохочення НПП в Університеті включає в себе матеріальні та нематеріальні заохочення за досягнення в освітньо-науковій діяльності. До матеріальних стимулів відноситься преміювання працівників за результатами їх публікаційної активності (Наказ Ректора № 71-32 від 31.01.2014 р. «Про затвердження Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка за результатами наукової діяльності»), а також стипендії молодим вченим. Нематеріальними стимулами є відзнаки Київського національного університету імені Тараса Шевченка, порядок присвоєння яких визначено Статутом Університету (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>). До заохочувальних відзнак відносяться Подяка, Персональна подяка Ректора, Грамота, Почесна грамота, Відзнака Вченої ради. Більшість викладачів даної ОП неодноразово отримували заохочувальні відзнаки Університету, що відображено у таблиці 2 Відомості про самооцінювання ОП, та грамотах і подяках, які були надані на запит ЕГ. Також в Університеті запроваджено практику присвоєння почесного звання «Кращий викладач року», яке Вчена рада Університету присвоює науково-педагогічним працівникам за поданням Вченої ради факультету. Викладачі кафедри проф. Шищенко П.Г., проф. Масляк П.О. неодноразово були відзначені державними нагородами та почесними званнями Верховної Ради України, МОН України та почесними відзнаками і званнями НАН України та НАПН України. Відзнаки МОН України отримали доценти кафедри Уліганець С.І. (2019 р.) та Мотузенко О.О. (2019 р.); доц. Гринюк О.Ю. (2019, 2021 рр.) та доц. Петрина Н.В. (2019 р.) отримували Грамоту за успіхи у навчальній, науковій та виховній роботі Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Зі слів академперсоналу на всіх кафедрах КНУ імені Тараса Шевченка відбуваються постійні методичні семінари, на засіданнях яких викладачі регулярно отримують можливість продемонструвати й обговорити нові досягнення у галузі, питання про стан викладання ОК є обов'язковим у порядку денному засідань кафедр. Університет має низку угод з вітчизняними та зарубіжними ЗВО про можливість проходження науково-педагогічного стажування. КНУ імені Тараса Шевченка виступає організатором щорічних конференцій молодих учених та студентів «Молоді науковці – географічній науці», Міжнародних науково-практичних конференцій «Шевченківська весна», «Міста та регіони в епіцентрі просторових змін» тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО сформовано висококваліфікований колектив НПП, які мають значний досвід викладацької та наукової діяльності. Високий рівень професіоналізму підтверджується досвідом професійної діяльності та членством у професійних спілках чи громадських об'єднаннях. Також можна констатувати значний рівень зацікавленості НПП у підвищенні власної кваліфікації, що підтверджується низкою сертифікатів та дипломів. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом проходження міжнародних стажувань, виконання НДР, а також відзначенням державними нагородами, почесними званнями, грамотами, грошовими преміями тощо. Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу шляхом участі у розробці та зміні ОП, проходження практики здобувачами, надання рецензій на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ не виявила слабких сторін за цим критерієм на данній ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП, що залучені до реалізації ОП, забезпечує досягнення цілей та ПРН. Процедура конкурсного відбору НПП прозора та дозволяє визначити необхідний рівень їх професіоналізму. У ЗВО налагоджена система професійного розвитку НПП та стимулювання розвитку викладацької майстерності шляхом підвищення кваліфікацій та стажувань як у вітчизняних так і закордонних ВНЗ, участі у наукових проєктах і грантах, майстер-класах, тренінгах, круглих столах, написанні публікацій. В університеті і на даній ОП функціонує Рада роботодавців, яка стимулює залучення представників роботодавців до перегляду і удосконалення ОП, є гарні практики залучення роботодавців, які мають науковий ступінь і вчене звання, до складу екзаменаційних комісій. ЗВО регулярно відзначає науково-педагогічних працівників державними нагородами, почесними званнями, грамотами, грошовими преміями тощо. ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 6 на рівні А повністю за всіма підкритеріями 6.1-6.6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ переконалась, що наявні матеріально-технічні ресурси є достатніми для досягнення здобувачами заявлених у програмі ЗК, ФК та ПРН. Так, на ОП використовуються лекційні аудиторії з мультимедійним обладнанням, комп'ютерні класи з програмним забезпеченням Office 365, Adobe Acrobat Reader та картографічним програмним забезпеченням Qgis, OpenOrienteering, MyMaps, Alltrails, а також платформи для дистанційного навчання. На ОП, зокрема під час практичної підготовки, використовується туристичне спорядження: карабіни, мотузки, компаси, репшнури, індивідуальні страхувальні системи. Також у корпусі факультету є відділення наукової бібліотеки (<https://geo.knu.ua/biblioteka/>), де наявні професійно-орієнтовані друковані джерела. До друкованих джерел, які також застосовуються на ОП, можна віднести навчальні карти, плакати та чисельні навчально-методичні матеріали, розроблені викладачами для конкретних дисциплін. Робочі навчальні програми дисциплін із достатньою кількістю інформації розміщені на сайті факультету (<https://geo.knu.ua/osvitni-programy/os-bakalavr/>). Під час зустрічі здобувачі також підтвердили, що можуть отримати будь-які необхідні матеріали з дисциплін, звернувшись до викладачів. Одночасно з цим ЕГ зауважила, що, зі слів гаранта, на ОП не використовуються наявні на факультеті лабораторії, які при цьому є дотичними до спеціальності. ЕГ рекомендує впровадити використання лабораторій під час навчання здобувачів за цією ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення фокус-груп зі здобувачами та викладачами ЕГ переконалась, що усі учасники освітнього процесу мають безоплатний та безперешкодний доступ до необхідних ресурсів. Зокрема, здобувачі можуть користуватися комп'ютерними класами, бібліотечними фондами та іншим необхідним обладнанням на безоплатній основі. Також викладачі та здобувачі мають можливість безоплатно перевірити власні наукові роботи на наявність академічного плагіату у науковій бібліотеці за допомогою сервісу Unicheck

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що освітнє середовище на ОП є безпечним для всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, в аудиторіях наявні вогнегасники, а в коридорах корпусу – плани евакуації та пожежні щитки. Гарант ОП наголосив на тому, що в корпусі функціонує трирівнева система пожежної сигналізації та регулярно проводяться навчання. Ректор університету запевнив, що у закладі наявні облаштовані бомбосховища. На вході до навчального корпусу знаходиться пункт охорони та рама-дезінфектор. Для задоволення потреб здобувачів ЗВО має достатньо розгалужену мережу матеріально-технічних ресурсів. Зокрема, у навчальному корпусі знаходяться зони відпочинку, копіцентр, буфети, автомати з їжею а також доступ до інтернету за системою Wi-Fi. Здобувачі підтвердили, що можуть безперешкодно використовувати усю необхідну мтб, у тому числі і за межами навчального корпусу. Зокрема, стадіон, спортивний майданчик та актову залу головного корпусу. Для задоволення інтересів здобувачів функціонує центр культурно-естетичного виховання та організуються різноманітні розважальні заходи (КВК, вечори фільмів, квести та вікторини).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час проведення фокус-груп зі здобувачами та огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що на ОП здійснюється всебічна підтримка студентів. Зокрема, в університеті існує практика подвійного кураторства академічних груп (куратор з числа НПП та куратор з числа здобувачів). Студенти підтвердили, що можуть безперешкодно звертатися до кураторів з організаційних та інформаційних питань. Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ помітила інформаційні стенди у холі корпусу, спрямовані на ознайомлення здобувачів як з навчальною, так і з поза навчальною інформацією. У холі також розміщено розклад занять. Значну частину інформаційної, консультативної та організаційної підтримки здобувачів здійснює студентський парламент географічного факультету, зокрема через свої сторінки у соціальних мережах (<https://geo.knu.ua/studentske-zhyttya/studentskyj-parlament/>). Під час зустрічі із керівництвом ЗВО ректор наголосив на тому, що здобувачі мають змогу звернутися до керівного складу університету та факультету за допомогою різноманітних каналів. Також у ЗВО наявна скринька довіри на випадок, коли здобувач бажає отримати консультативну підтримку, при цьому залишившись анонімним (<https://geo.knu.ua/skrynka-doviry/>). Здобувачі підтвердили, що задоволені рівнем підтримки, яка надається в університеті.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що КНУ ім. Т. Шевченка має достатні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У корпусі наявні ліфти, які пристосовані у тому числі і для людей з порушеннями опорно-рухового апарату. Перед входом до приміщення наявні пандуси та парковка для інвалідів. Також у корпусі є вбиральня для людей з особливими потребами. В університеті розроблено концепцію розвитку інклюзивної освіти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>). Гарант запевнив, що наразі здобувачі з особливими освітніми потребами на ОП не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО існує низка нормативних документів, які регулюють процедури вирішення конфліктних ситуацій різного характеру. Статут університету (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>); Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), Етичний кодекс університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2008>), а також Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%BF%D0%B4%D1%84.pdf>). У цих документах чітко прописано порядок дій здобувачів у випадку виникнення конфліктних ситуацій. Однак, ЕГ зауважила, що здобувачі недостатньо обізнані у вищезгаданих процедурах. ЕГ рекомендує ЗВО посилити інформаційну роботу зі здобувачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони: 1. Розгалужена система інформаційної та консультативної підтримки здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліки: 1. На ОП не в повній мірі використовується наявне матеріально-технічне забезпечення, зокрема фахові лабораторії. 2. Здобувачі не в повній мірі обізнані у процедурах вирішення конфліктних ситуацій. Рекомендації: 1. ЕГ рекомендує підвищити рівень використання наявних лабораторій під час викладання на ОП. 2. ЕГ рекомендує посилити роботу зі здобувачами ВО щодо їх ознайомлення з нормативно-правовою базою.

Рівень відповідності Критерію 7.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Діяльність на ОП повністю відповідає критерію 7 за підкритеріями 7.2 -7.5. Виявлені зауваження за підкритеріями 7.1 (недостатнє використання наявних лабораторій) та 7.6 (недостатня обізнаність здобувачів у процедурах вирішення конфліктних ситуацій) не є суттєвими. Тому ОП відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ переконалась, що під час реалізації ОП заклад дотримується процедур розроблення та перегляду освітніх програм. Зокрема гарант наголосив на тому, що останній перегляд ОП відбувся у 2021 році через введення внутрішньоуніверситетських вимог щодо обсягу вивчення іноземної мови. Внесення змін до попередньої редакції ОП було зумовлено появою професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», що свідчить про вчасне реагування робочої групи ОП на зміни у відповідній галузі. Нормативно-правову основу періодичного перегляду ОП в університеті становлять наступні документи: Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf); Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка № 384-32 від 12.06.2020 року <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>. Тимчасовий порядок розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм № 601-32 від 08.07.2019 року <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Tymchasovy%20poroyadok%20vnesennya%20zmin%20do%20OOP.pdf>; Форми опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форми робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічних працівників №729-62 від 11.08.2017 року http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Dod1_Forma_opus_op.pdf <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Zmina%20formy%20OOP.pdf>

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час проведення фокус-групи зі здобувачами та студентським самоврядуванням ЕГ переконалась, що студентство долучене до періодичного оновлення ОП. Зокрема представники студентського парламенту факультету є членами Вченої Ради, де відбувається затвердження ОП. Також студенти підтвердили, що в університеті проводяться опитування здобувачів, у яких вони можуть висловити свої пропозиції щодо покращення ОП. Ці опитування проводяться як відділом забезпечення якості, так і органами студентського самоврядування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічі роботодавці підтвердили, що залучаються до перегляду освітніх програм шляхом участі у засіданнях кафедри, членство у робочій групі ОП (директор Бесідського ЗЗСО О. Стеценко). Позитивною практикою є те, що роботодавці безпосередньо залучені до навчального процесу на ОП. Так, головний редактор ДНВП «Картографія» Остроух В.І. працює на кафедрі географії України КНУ ім. Т. Шевченка. Також роботодавці залучаються до обговорення як голови ДЕК та керівники баз практик. Однак, ЕГ зауважила, що на ОП відсутня практика проведення опитування/анкетування роботодавців. ЕГ рекомендує запровадити подібну практику.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП проходить первинну акредитацію у 2022 році.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Опитування, які проводяться на ОП показали, що здобувачі слабо обізнані у можливостях академічної мобільності. Гарант запевнив, що робоча група відреагувала на виявлені недоліки та здобувачі почали отримувати більше інформації по цьому питанню. Однак, під час спілкування зі здобувачами, ЕГ з'ясувала, що рівень їх обізнаності залишається не достатнім. ЕГ рекомендує підвищити рівень реагування на виявлені недоліки на ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП проходить первинну акредитацію у 2022 році.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ переконалась у наявності культури якості, сформованої у ЗВО. Зокрема, в університеті здійснюються наступні заходи для її забезпечення: 1) здійснюється моніторинг та періодичного перегляду освітніх програм; 2) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Університету та регулярне оприлюднення результатів оцінювань на офіційному веб-сайті Університету; 3) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; 4) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти й кваліфікації; 5) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти. Також ЕГ переконалась, що основні відділи та служби, відповідальні за формування культури якості, співпрацюють на належному рівні для досягнення спільної мети.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони: 1. Проведення власних опитувань студентським самоврядуванням факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1. Відсутність практики анкетування роботодавців на ОП. 2. Недостатня реакція на виявлені внутрішньою системою забезпечення якості недоліків на ОП. Рекомендації: 1. Запровадити анкетування роботодавців на ОП. 2. Покращити рівень реагування на виявлені внутрішньою системою забезпечення якості недоліків на ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Діяльність на ОП повністю відповідає критерію 8 у контексті підкритеріїв 8.1, 8.2, 8.4, 8.6, 8.7. Виявлені недоліки у підкритеріях 8.3 (відсутність практики анкетування роботодавців) та 8.5 (недостатнє реагування на виявлені недоліки на ОП) не є суттєвими. Тому ОП відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої

програми.

ЕГ переконалась, що на ОП дотримуються правил та процедур, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу та прописані в основних нормативно-правових документах ЗВО. 1) Статут Університету <http://univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf> ; 2) Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf; 3) Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка № 384-32 від 12.06.2020 року <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Quality-2020.pdf>; 4) Етичний кодекс університетської спільноти <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-theuniversity-community.pdf>

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ переконалась, що на сайті ЗВО наявна сторінка з оприлюдненими проектами освітніх програм та можливостями для надання пропозицій (<https://geo.knu.ua/osvitni-programy/dlya-obgovorennya/>). Проект ОП «Географія» наразі відсутній через те, що остання редакція вже затверджена, а новий проект ще не розроблявся робочою групою. Разом з тим ЕГ зауважила, що на сайті відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення пропозицій робочою групою. ЕГ рекомендує розмішувати на сайті таблицю пропозицій, які були внесені для покращення ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ переконалась, що на сайті ЗВО наявна інформація про освітню програму та освітні компоненти. Зокрема, на сайті наявні освітня програма та робочі програми освітніх компонентів. Здобувачі підтвердили, що обсяг наданої інформації є достатнім для ознайомлення. (<https://geo.knu.ua/osvitni-programy/os-bakalavr/>)

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: 1. У ЗВО наявний широкий перелік нормативно-правових документів, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. 2. На сайті ЗВО наявна інформація про ОП в обсязі, достатньому для ознайомлення зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: 1. На сайті відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення пропозицій робочою групою. Рекомендації: 1. ЕГ рекомендує розмішувати на сайті таблицю пропозицій, які були внесені для покращення ОП

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Діяльність на ОП повністю відповідає критерію 9 у контексті підкритеріїв 9.1 та 9.3. Висловлені зауваження за підкритерієм 9.2 (на сайті відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення пропозицій робочою групою) не є суттєвими. Тому ОП відповідає критерію 9 на рівні В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Заставецька Леся Богданівна

Члени експертної групи

Гришко Світлана Вікторівна

Захаров Олексій Олексійович